

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

10.05.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България

[Вестник Нова телевизия](#)

✓ **Интервю на Васил Велев – Новините**

<http://play.novatv.bg/play/272748/?autostart=true>

Начало в 15,18 минута от репортажа

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ **Двигателят на българската икономика забуксува**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/203432_%D0%94%D0%B2%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D1%82+%D0%BD%D0%B0+%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D1%83%D0%BA%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0+

Износът, който се сочи за основен двигател на родната икономика след кризата, забуксува. Според предварителните данни на НСИ за първите два месеца на годината той намалява с 6%. С 8,1% е понижението към ЕС и с 2,6% към трети страни. Януари се отрази сериозно на износа, тогава понижението бе 10 на сто, а през февруари – с 1,6 на сто. За цялата минала година двигателят на икономиката нарасна с близо 30 на сто на годишна база.

В началото на 2012 г. обаче българските износители са загубили близо 300 млн. лв. - с 237 млн. от поръчки от Европа и 60 млн. от останалия свят. В абсолютна стойност към партньорите ни от Европа за първите два месеца на годината сме изнесли стоки и услуги за 3,392 млрд. лв. при 3,629 млрд. лв. година по рано, а за страни извън ЕС – общо за 2,300 млрд. при 2,362 млрд. в началото на 2011 г.

Обратна е тенденцията при вноса. Както и през миналата година и в началото на тази той се увеличава, макар и с по-скромен темп. За януари и февруари ръстът е със 7,4% и достига обща стойност от 6,625 млрд. лв.

Така дефицитът в търговското салдо на страната набъбва три пъти – от 420,4 млн. лв. в началото на 2011 г. на 1,262 млрд. лв. сега (709,4 млн. от ЕС и 553,2 от трети страни). Едни показатели се движат нагоре, а други надолу и не мога да кажа, че спадът на търговията ни навън е признак за рецесия, коментира за “Класа” Георги Ганев, програмен директор в Центъра за либерални стратегии. Няма общоприето определение в България за това, що е рецесия. Ако имаме предвид, че сме в цикъл на общо забавяне на стопанската активност, това е известно и нормално в света. Между понятието за криза и рецесия обаче има съществена разлика. Кризата означава разпад на връзките и на системни елементи от икономиката. Така че, ако се ръководим от „дърварското“ определение, че рецесията е намаляване на БВП на месечна база за последните две тримесечия, може и да се окаже, че е така, но след време, другото би било спекулация, каза Ганев. Според него тежката зима се е отразила на износа в посока надолу, но през следващите месеци е възможна друга тенденция.

На друго мнение е икономистът Димитър Чобанов. Има признаци, че и България навлиза в рецесия, които се видяха още в края на миналата година. Ако тенденцията на спад на износа се затвърди до края на 2012 г., това означава, че не може да очакваме прогнозния растеж на икономиката, каза за „Класа“ икономистът. Преди кризата големият ръст на износа се дължеше на преки чуждестранни инвестиции. Вярно е, че имаше обективни фактори за негативната тенденция, като лошото време и затварянето на пътищата с южните ни съседи, но въпросът е, че трети пореден месец имаме неблагоприятно развитие. Германия например бележи сериозен растеж на износа на месечна база. За сравнение не бива да забравяме, че структурата на нашия е твърде различна от високотехнологичните и конкурентни стоки на колоса в еврозоната. Износът ни предимно на суровини, метали и горива се влияе силно от европейската конюнктура, припомни още Чобанов.

Единственият начин да се справим, но след приключване на кризата, е да привлечем чужди инвестиции, смята икономистът Георги Стоев. Когато това все пак стане, може да се разчита, че България би могла да бъде на челни позиции. Тогава можем да се върнем на растеж от около 4-6%, а не да гравитираме около нулевата точка на замръзване. Винаги има възможност да се провежда политика за привличане на външни капитали, а това е въпрос на политическа воля, подчерта той.

[Вестник Капитал дейли](#)

✓ **След 2014 г. няма да има европари за ремонт на общински пътища**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/05/09/1824221_sled_2014_g_niama_da_ima_evropari_za_remont_na/

През следващия програмен период страната ни няма да получи европейско финансиране за ремонт на общински пътища и републикански втори и трети клас. Причината е, че пътните ремонти не влизат в стратегията за развитие на Европа до 2020 г. Това заяви министърът по регионално развитие Лиляна Павлова пред парламентарната комисия по еврофондовете, предаде mediapool.bg.

Спирането на европейските пари за най-неподдържаните пътища в България означава, че за ремонтването и поддръжката им ще се изисква значителни финансови ресурси от държавата. Оценката на моментното състояние на мрежата сочи, че над 60% пътните участъци са разбити, а необходимите средства за тяхната поддръжка възлизат на близо 100 млн. лв. годишно.

"Пари за пътища няма да има и от новия фонд "Свързана Европа", на който възлагахме големи надежди. По него ще се финансират само железопътни, енергийни и информационни магистрали", допълва министър Павлова пред mediapool.bg.

Единственият начин в периода 2014 - 2020 г. да се финансират проекти за нови магистрали и пътища ще е оперативна програма "Транспорт". Средствата, които се очакват по нея, обаче няма да надвишават значително сегашните 1 млрд. евро. Програма "Регионално развитие", по която сега се финансират и ремонти на общински пътища, през следващите години ще работи само за развитие на градовете. По нея ще бъдат подкрепяни единствено инициативи, включени в т.нар. интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на общините. В момента местните власти работят по тяхната подготовка, като финансирането за това е осигурено от сегашната програма "Регионално развитие".

✓ **Токът за големите предприятия може да поскъпне**

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/05/09/1824206_tokut_za_golemite_predpriatiia_moje_da_poskupne/

Националната електрическа компания и електроразпределителните дружества вече ще могат да искат компенсация от енергийния регулатор за загубите, които търпят от купуването на скъпата електроенергия от възобновяеми източници, високоефективното комбинирано производство и тецовете с дългосрочни договори. Това предвиждат поправките в Закона за енергетиката, които тази сряда трябваше да бъдат гласувани на второ четене от икономическата комисия в парламента. В последния момент обаче заседанието на депутатите беше отложено с мотива, че част от текстовете имат нужда от още доуточняване. Заместник-председателят на комисията Деян Червенкондев обясни, че следващата седмица те ще бъдат гласувани на второ четене изцяло.

Кой на кого ще плаща?

С въпросната поправка реално се дава право на НЕК и ЕРП да продават скъпата електроенергия по пазарни цени, след което да искат компенсация за получената разлика. Причината е, че на свободния пазар те ще получат в пъти по-ниска цена от тази, която е по преференциални тарифи.

Сега преференциалните тарифи се заплащат от потребителите чрез т.нар. зелена и кафява надбавка - за енергия от ВЕИ и от комбинирано производство. Дългосрочните договори на НЕК с ТЕЦ "АЕС Гълъбово" и ТЕЦ "Контур глобал Марица-изток 3", по които общественият доставчик купува енергия по значително по-високи цени от пазарните, се покриваха от регулирания пазар. Т.е. големите потребители успяваха да я избягнат.

С поправката всъщност се узаконява идеята на енергийния регулатора цената от скъпите централи да минава през тази за преноса, с което всички потребители да я плащат, включително и големите индустриални предприятия.

Друг ефект от тази промяна ще бъде стимулирането на НЕК да купува скъпата енергия и да я предлага на свободния пазар. Досега основните продавачи на него бяха АЕЦ "Козлодуй" и ТЕЦ "Марица-изток 2", тъй като произвеждат най-евтина енергия. Тя обаче се оказва недостатъчна, за да задоволи нуждите на този сегмент. А с излизането на потребителите средно напрежение на свободния пазар, както предвиждат поправките, търсенето ще нарасне.

Председателят на асоциацията на търговците на електроенергия Владимир Дичев коментира, че по този начин на пазара ще излязат нови видове енергии, което не е правено досега. Той обаче допълни, че разликата в цените при всички положения ще бъде платена от потребителите.

Мярката ще доведе и до увеличаване на производството от ТЕЦ "АЕС Гълъбово" и ТЕЦ "Контур глобал Марица-изток 3", които са с дългосрочни договори, но заради скъпата си цена не реализират голямо производство. С по-големия обем производство средната цена на продаваната от тях електроенергия ще спадне.

По предложение на депутати от ГЕРБ в поправките може да влезе и текст, според който НЕК ще може да продава по свободно договорени цени скъпата електроенергия и на ЕРП. Това обаче ще става само след като квотата, която им е определена за регулирания пазар, вече е изчерпана. Сега, за да задоволи допълнителните нужди на битовите потребители, НЕК купува скъпата електроенергия, която продава по регулирана цена, от което търпи и съществени загуби. Това беше и една от причините за исканото поскъпване на тока с 18% от юли. Ако поправката бъде приета, това значително ще натовари ЕРП, които също продават по регулирани цени. В тази връзка текстовете предвиждат те също да бъдат компенсирани.

Без газов монопол?

Стопанските потребители на природен газ ще могат да избират кой да ги снабдява с газ и да сключват договори с повече от един доставчик на синьото гориво, предвиждат още поправките в Закона за енергетиката.

Монополът на газовия пазар беше една от основните критики на ЕК към България. В тази връзка множество компании се оплакваша от злоупотребата с господстващо положение на своите доставчици. Последният такъв случай, за който "Капитал Daily" писа, е със стъкларския завод "Инхом", който не може да смени доставчика си на газ, въпреки че не е доволен от неговите услуги.

С предложените текстове едно дружество вече ще може да има лиценз както за разпределение, така и за пренос, което означава, че ще може да доставя газ на територията на цялата страна.

Свобода и за потребителите на ток

Потребителите на електроенергия също ще могат да избират доставчика си, като той може да е от всяка страна в ЕС. Това трябва да става три седмици след получаване на писмено искане от клиента и без това да създава допълнителни задължения за него.

И при газовия, и при електроенергийния пазар обаче предвидените изменения може и да не доведат до реални резултати, смятат експерти. При газовия пазар причината е в това, че дори клиентът да смени крайния си доставчик, природния газ ще идва от "Газпром", което няма да промени цената и да доведе до реална либерализация, допълват те. При пазара на електроенергия ситуацията е подобна, тъй като едва ли за даден клиент ще бъде изгодно да ползва друг доставчик, тъй като мрежовите разходи, които ще трябва да плати, ще бъдат много по-високи.

Без лиценз

Поправките предвиждат и други облекчения, като по предложение на Деян Червенкондев, което е одобрено от работната група към комисията, централите за производство на електро- и топлоенергия до 15 мегавата вече няма да имат нужда от лицензиране. Досега законът предвиждаше тази преференция да се ползва за мощностите до 5 мегавата.

✓ Износът на България към основни пазари в Европа намалява

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/05/09/1823833_iznosut_na_bulgariia_kum_osnovni_pazari_v_evropa/

Свиване в износа към основни пазари на България в Европа - Германия, Гърция и Румъния, отчете Националният статистически институт за февруари.

Първоначалните данни бяха обявени още през април, но те бяха твърде общи, а сега се вижда как са засегнати компаниите от спада на търсенето за българска продукция. Стоки за 687 млн. лв. са били изнесени за Германия през първите два месеца на годината, като на годишна база понижението е от 11.9%. Спадът е налице, макар, че Германия не се намира в рецесия и повечето прогнози са тя да отбележи икономически растеж през тази година.

Към втория най-голям пазар за фирмите - Италия, еспортът се увеличава със 7.9% на годишна база до 571 млн. лв. Ръст има и към Обединеното кралство, където българските фирми са пласирали продукция за 119 млн. лв., или с 9% повече на годишна база.

На другите два големи пазара - Гърция и Румъния, обаче има двуцифрени спадове. Само към Румъния продажбите са се сринали с 23% до 371 млн. лв., а към Гърция - със 17.3% до 344 млн. лв.

Разрастване на проблема

Рецесията, която обхваща някои от големите европейски икономики, засяга страната ни главно чрез свиване на търсенето на български продукти. По-ниското търсене от своя страна вещае спад в производството. Ако пък продължи по-дълго или търсенето спадне рязко, може да причини уволнения и ръст на безработицата, както се случи в началото на кризата за в края на 2008 г.

Заради проблемите в еврозоната и риска те да се пренесат в България редица институции и анализатори прогнозираха, че през първото тримесечие на годината икономиката ще отчете спад. За цялата година все още доминират прогнозите за минимален растеж, но се прокрадват и опасения, че рецесията в България ще се повтори.

Така например правителството занижи есенните си очаквания за 2.8% растеж на 1.4%. Българска народна банка вече заложи на 0.7% повишение на БВП за годината, а Международният валутен фонда прогнозира 0.8%.

Причина да се очаква положително развитие за икономиката ни, е че се залага на сценарий, при който проблемите в еврозоната може да се решат до края на пролетта, след което финансовите пазари ще се стабилизират и кредитирането ще се възобнови.

По-продължителна криза с гръцкия дълг и задълбочаване на проблемите в Испания и Италия обаче ще засегнат дадат трайни последици и тук. Според Петър Чобанов от Институт за нов икономически напредък това е най-вероятното развитие.

Резервен изход

Някои български фирми вече не чакат развързката в еврозоната, а намират нови пазари в Азия, Африка и латинска Америка. За това износът на България към Китай се удвоява за първите два месеца на годината и вече е 219 млн. лв. Намалено присъствие обаче има в Турция и Русия, където експортът намалява съответно с 28.5 и 6.9%.

Вестник Труд

✓ Николай Младенов зове за общи пазари в Европа

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1366603>

Общи европейски пазари и структурни реформи в съюза поиска вчера външният министър Николай Младенов. Той участва в дискуссия "Пет години в ЕС - през красивите умове на България", която се проведе в криптата на храм-паметника "Св. Александър Невски".

Европейският съюз се нуждае от общ енергиен пазар, единен пазар на цифрови услуги и общ отбранителен пазар, изтъкна Младенов пред своята аудитория от политици, общественици, студенти, дипломати и журналисти.

Общите пазари заедно с иновациите ще спомогнат да се избегне противоречието между фискалната дисциплина и растежа, каза още Младенов. Дипломат №1 цитира и Вапцаров: "А по-добре е да подгониш вятъра, отколкото да седнеш и да плачеш."

Николай Младенов не пропусна да пречупи европейските проблеми през личния си опит: "Като млад баща всеки ден с детската количка се сблъсквам с проблема на тротоарите, които не са достъпни. Загубихме много време в лутане покрай еврофондовете."

Той намекна, че когато тротоарите ни се приспособяват към количките и когато законът застигне престъпниците, тогава ще стигнем "онова ниво".

Друг млад баща се включи в дискусиата - бившият дипломат №1 Соломон Паси, който изтъкна, че само България не участва активно в европейската космическа програма. Това обаче според съпругата му Гергана Паси е положителен факт, защото така съпругът няма да рискува живота си в Космоса и да остави "четири деца без баща".

По време на дискусиата стана дума и за новата социалистическа вълна в Европа. Това обаче според Любен Дилов-син не е плашещо. Според него Европа може да оцелее именно в кризата, защото "потта, кръвта и сълзите обединяват".

Писателят спечели аудиторията с думите: "Пет години по-късно Европа е един проект на щастливи кокошки и на нещастни хора."

Според него това вероятно се корени още в митовете, където Европа си е лягала с "едър рогат добитък".

✓ Време е за училище за работодатели

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1366322>

Преди няколко дни изследване на Европейския институт повдигна "малко срамежливо" завесата пред един от големите проблеми на българския пазар на труда. В продължение на много години всички се надпреварвахме да убеждаваме работниците колко е важно да повишават квалификацията си. Създавахме програма след програма да осигуряваме на заетите онези знания и умения, които *работодателите* им изискват от тях. И започнахме да дотягаме на хората с приказките за обучение през целия живот.

И в пороя на тези дискусии за производителността и квалификацията почти забравихме, че в трудовите отношения има две страни - работник и работодател. Ако ще всички работници в една фирма да са нобелови лауреати, няма как предприятието да прогресира, ако работодателят не знае накъде и как да го води. Дефицитът на работодателски знания и умения е една от най-тревожните характеристики на националния ни трудов пазар. Наличието на близо 300 000 работещи фирми и организации от най-различен вид означава, че в българското стопанство има около 300 000 работодатели, които полагат денонощни усилия, за да ръководят поверените им организации и трудови екипи. Откъде дойде тази армия от работодатели (на практика това са близо 10% от всички заети в страната)? Къде се обучиха на изключително сложната наука модерно управление на търговски и нетърговски структури? Кои са обучаващите звена, които им помагат непрекъснато да опресняват знанията и уменията си в съответствие с авангардните управленски модели?

Обществото ни реши, че работодателите априори си знаят занаята. А ако пък някой не си е доучил, пазарът ще го накаже.

Как всъщност се вкарахме в тази ситуация?

Официалните данни сочат, че над 95% от работещите български фирми са с до 10 работници, т.е. това са микропредприятия. Огромната част от тези около 280 000 предприятия се ръководят от довчерашни майстори, бригадири и въобще - добри работници. И вероятно тук е заровена основната част от проблема. Всички ние решихме (съвсем лековато и безкритично), че добрият професионалист в производството автоматично ще е такъв и в управлението. Щом 20 години съм изчуквал ламарините на всякакви автомобили и съм най-добрият в бранша, значи мога да ръководя успешно и автосервиз. Щом съм най-добрият майстор на козунаци в хлебозавода, значи това е достатъчно, за да пожъна успехи и като работодател на собствената ми хлебопекарна.

Практиката сочи, че една от най-сложните човешки дейности е организацията и управлението на един трудов процес. Много често знанията и уменията, които с годините съм натрупал за една или друга производствена дейност, нямат нищо общо с квалификацията, която ми е необходима като работодател.

Много пъти като работник съм ругал собствената си администрация и съм бил убеден, че по цял ден си клатят краката, а аз изкарвам и техните заплати с ежедневна работа, често с извънреден труд. Но когато човек мине от другата страна и влезе в обувките на работодателя, всеки ден започва да прави откритие след откритие - за маркетинга, за конкуренцията, за авторските права, за данъците, за клиентите (които не му плащат навреме), за доставчиците (на които той не плаща навреме), за добрите работници, за нелоялните работници, за трудовото право, за общината, за контролните органи...

И така влизаме в задължителната фаза на обучение на всеки нов работодател с две основни дисциплини - проба-грешка и "акъл не ща - пари ми дай".

За съжаление по време на тези уроци няма как да разбере например, че Кодексът на труда ми дава възможност да ограничавам трудовия процес в моето предприятие по 14 различни режима на работно време. А това означава, че ще получавам толкова труд, колкото ми е необходим в конкретния момент и ще плащам такава заплата, каквато е изработена.

Дори само тази малка частица от знания да овладее и приложи, ще си спестя сериозните неприятности с инспекцията по труда и солените глоби за полагания неразрешен извънреден труд. Или случай, при който искам да се разделя с недисциплиниран и нелоялен работник, на когото в свещения си работодателски гняв съм показал вратата с гръмовната фраза: "От утре не си на работа!" Разбира се, че после ще ми е виновен съдът, Кодексът на труда, държавата и целият останал свят, които защитават работника, който знае само да иска заплата, а мен никой не ме пита как се изкарват парите за тая заплата.

А всъщност всичките тези ядове могат да бъдат спестени, ако знам, че трудовото ни право съдържа 52 възможности за раздяла с работника.

Тези и много други знания и умения са в основата на доброто управление на предприятието. Проблемът е, че те не могат да бъдат научени между другото. Всеки занаят си има правила и работодателите не се раждат научени. А ако не знаят къде отиват, винаги стигат някъде другаде.

ИВАН НЕЙКОВ, председател на Балканския институт по труда и социалната политика и бивш социален министър